

KUULEMINEN SOTE- UUDISTUKSESTA

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

23.2.2021
Lasse Männistö

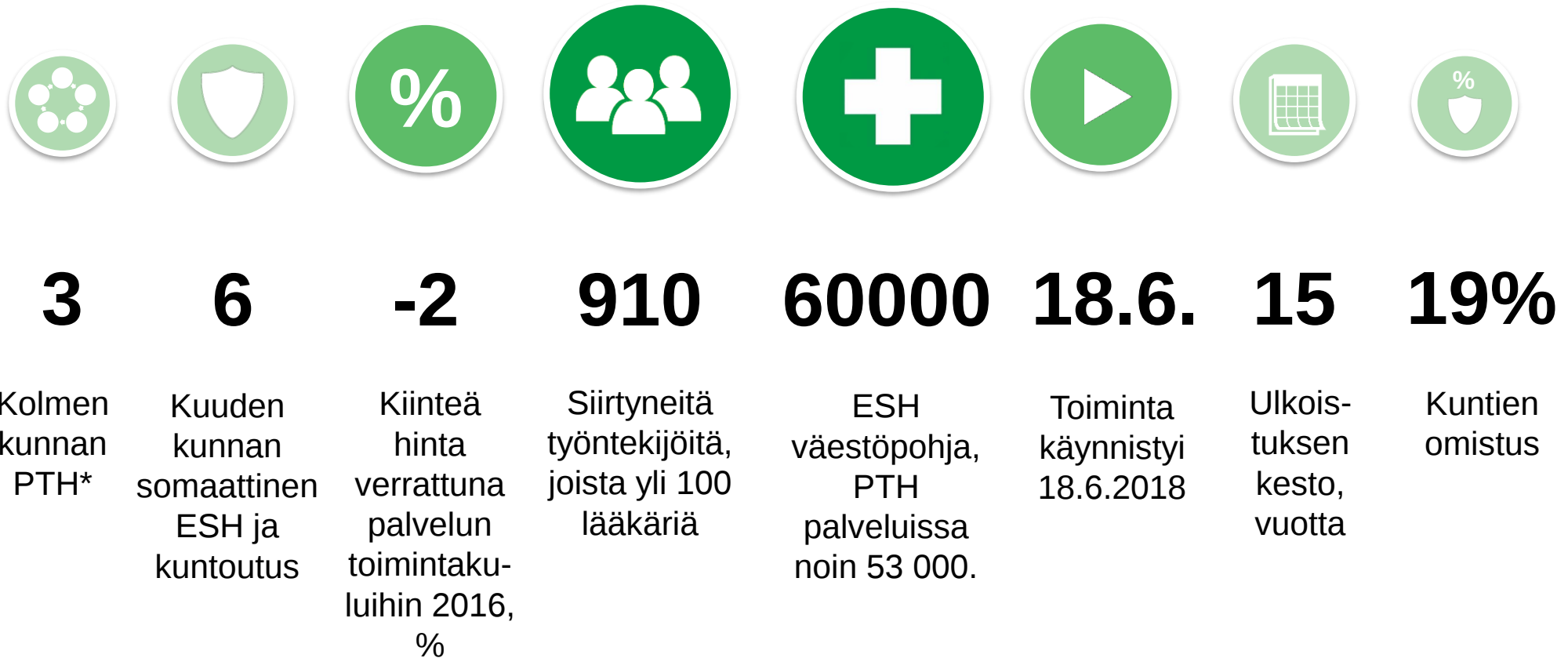

Mehiläinen Länsi-Pohjan keskeiset huomiot uudistuksesta

- Hallituksen esityksen perusteluissa ja vaikutusarvioissa esitetään virheellisiä tietoja sopimuksesta ja Mehiläinen Länsi-Pohjan toiminnasta. Länsi-Pohjaa ei konsultoitu valmistelun yhteydessä.
- Mehiläinen Länsi-Pohja on investoinut merkittävästi ja hyvin tuloksin Länsi-Pohjan keskussairaalan sekä alueen sosiaali- ja terveystalveluiden kehittämiseen.
- Lääkäreiden toimintamahdollisuuksia heikennetään kevyesti perustelluilla virkavastuun laajennuksilla. Ajatus erikoissairaanhoidon lääkäreistä julkisen viranomaisvallan käyttäjinä potilaita diagnosoidessa on lääkärin ammatille ja sairaalan arjelle vieras.
- Mehiläinen Länsi-Pohja pitää esitykseen sisältyvää ja Mehiläinen Länsi-Pohjan sopimukseen suoraan kohdennettua taannehtivaa mitätöintiä länsimaisen oikeusvaltioperiaatteen vastaisena sekä erittäin ongelmallisena perustuslain ja omaisuudensuojan näkökulmasta.
- Mitätöinnin voidaan katsoa olevan ongelmallista:
 - Juridisesti (sopimusvapaus, omaisuudensuoja ja luottamuksen suoja)
 - Korvauksellisesti
 - Sopimuksellisesti
 - Toiminnallisesti

Mehiläinen Länsi-Pohjan sopimus huomioi huolellisesti järjestäjän velvoitteet

- Mehiläinen Länsi-Pohjan ja alueen kuntien sekä Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin solmimassa palvelusopimuksessa on rajattu nykyiset palveluiden järjestämistehtävät ja julkista viranomaisvaltaa sisältävät tehtävät ulkoistuksen tilaajatahojen vastuulle.
- Sopimuksessa on sovittu tarkasti palveluiden jatkuvuuden turvaamisesta myös palveluntuotannon häiriötilanteissa sekä esimerkiksi tilanteessa, jossa palvelut olisivat uhattuna yksityisen tuottajan maksukyvyttömyyden tai likviditeettiongelmien vuoksi.
- Tosiasiallisen toiminnallisen uhan palveluiden jatkuvuudelle ja palveluiden järjestäjän selviämislle palveluiden järjestämisestä kaikissa tilanteissa aiheuttaa esitys palvelusopimuksen mitätöinnistä, jolloin palvelusopimuksen ko. ehdot eivät tule sovellettavaksi.

Sopimuksen laajuus on pienempi kuin HE:ssa on esitetty

- Mehiläinen Länsi-Pohja vastaa Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin jäsenkuntien alueella somaattisen erikoissairaanhoidon kustannuksista siltä osin, kuin palvelu tuotetaan Länsi-Pohjan keskussairaalaassa.
- Palvelusopimuksen kattavuus on alle 50 prosenttia Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin käyttömenoista.
- Myös suoraan kunnille tuotettavien palveluiden osuus koko kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista tai näiden kustannuksista on pieni.
- Mehiläinen Länsi-Pohja toimii alueella, jonka väestö on noin kolmasosa koko Lapin maakunnan alueen väestöstä. Mehiläinen Länsi-Pohja kuitenkin vastaa alueella vain osasta julkisen terveydenhuollon palveluista eikä sosiaalipalveluita ole ulkoistettu yritykselle lainkaan.
- Mehiläinen Länsi-Pohjan ulkoistussopimuksen vuosihinta oli vuonna 2019 koko palveluntuotannon osalta 66,9 miljoonaa euroa ja Lapin maakunnan sosiaali- ja terveystoiminnan nettokäyttökustannukset samana vuonna 748 miljoonaa euroa.
- Mehiläinen Länsi-Pohjan ulkoistus on siis noin 9 prosenttia Lapin tulevan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannuksista, ja vielä pienempi osuus hyvinvointialueen käyttömenoista.

Sopimuksen mitätöinti vaarantaa palvelut ja rikkoo länsimaista oikeuskäytäntöä

- Sopimusten mitätöinti lain nojalla merkitsee olennaista puuttumista perustuslain 15 §:ssä turvattuun omaisuuden suojaan, toimijoiden oikeutettujen odotusten suojaamisen sekä EU-oikeudellisen sisämarkkinavapauden ja perusoikeuksien (elinkeinovapaus, omistusoikeus) kanssa.
- Hallituksen esityksessä esitetty korvaus mahdollisesta mitätöinnistä ei huomioi Mehiläinen Länsi-Pohjan tosiasiallisesti toimintaan tekemiä investointeja, eikä ole siten tasoltaan hyväksyttävä tai oikeasuhtainen.
- Mehiläinen Länsi-Pohjan sopimuksissa on sovittu erikseen sopimuksellisesti siitä, miten sopimusta voidaan tarpeen vaatiessa muuttaa. Mehiläinen Länsi-Pohja tuottaa alueella myös useita sellaisia palveluita, joita hallituksen esityksen mukaan voitaisiin jatkossakin tuottaa.
- Tästä huolimatta sopimusta esitetään kokonaisuudessaan kaikilta osin mitätöityväksi ilman, että hyvinvointialue voi suorittaa asiassa harkintaa. Samalla mitätöityisivät kaikki sopimuksen ehdot, ml. mahdolliseen vastuiden takaisin järjestäjälle siirtymiseen liittyen sovitut ehdot, jotka nimenomaan turvaavat palveluiden järjestäjän asemaa.
- Sopimuksen mitätöinti ja sairaalan toiminnan epävarmuus jatkossa ovat ennen kaikkea vahingollisia alueen asukkaille ja heidän palveluilleen. Esityksellä luotava epävarmuuden tila haittaa keskeisesti rekrytointia ja kehittämistyötä Länsi-Pohjassa. Käytännössä mitätöintiesitys uhkaa nimenomaan sairaalan toiminnan jatkuvuutta, kun tarkemmin määrittelemättä tai kuvaamatta prosessia nykyinen palveluntuotanto katkaistaan.

